

Свакодневни живот сеоског и градског становништва

Свакодневни живот у српском средњем веку

Живот на селу

У средњем веку највећи део становништва живео је на селу. Међутим, постоји мали број података о свакодневном животу тих људи. Код Срба у средњем веку постојала су три типа кућа: земунице, полуукопане куће и надземне куће. **Земунице** су најпримитивнији вид становања. Оне су укопане 60-80 центиметара, најчешће су неправилног овалног облика. **Полуукопане куће**, као преовладавајући облик средњовековног станишта, су имале правоугаону основу и биле су укопане од 20 до 80 центиметара. Свака кућа је имала и простор за ватру – **огњиште**, које се налазило на средини или у углу куће. Огњиште је било веома важно јер се на њему припремала храна, давало је светлост, али је имало и култно значење – веровало се да душе предака живе у огњишту и штите породицу. Зато се ватра готово никад није гасила. **Надземне куће** су ретке и углавном су биле у брдским крајевима. Грађене су од дрвета, а основа од камена. Имале су углавном две етажне, где се горња користила за становање, а доња за чување стоке. Често се један део куће укопавао у брдо.

О унутрашњем уређењу кућа мало се зна. Намештаја готово да није било, најчешће су то дрвене клупе. Око огњишта се налазило посуђе за припрему хране – лонци, црепуље, сачеви, као и прибор за јело најчешће од дрвета. У имућнијим породицама изнад огњишта су висиле вериге са котлићем. Уз огњиште се и обедовало. Често се седело на земљи око хране која је била поређана по поду. У имућнијим породицама постојале су ниске дрвене софре, а седело се на треношцима.

Број укућана је тешко одредити, будући да су у оквиру једне породице могле обитавати три генерације, родитељи са неким од ожењених синова и његовим потомством. Тако се долази до броја од 10-12 чланова домаћинства. Чини се ипак да је просечан број чланова био од четири до шест.

Живот у граду

Куће су грађене од дрвета, камена и опеке, стешњене једна уз другу дуж уских улица. Углавном су биле једноћелијске, грађене према вертикали. Најчешће су биле двоспратне и троспратне, а до горњих спратова водило је камено или дрвено степениште. Просторије за становање су се налазиле на спратовима док су у приземљу биле пословне просторије – радионице, радње, пекаре, таверне. Куће су биле уређеније од сеоских, са више намештаја.

Оно по чему су се градови итекако разликовали од села било је постојање лекара. Међутим, лечење се у већини случајева вршило лековитим биљем. Средњовековни грађани су ипак показивали интересовање за своје здравље. Најопаснија болест у средњем веку је свакако била куга.

Свакодневни живот под турском влашћу

У Србији под турском влашћу није дошло до корените промене свакодневног живота, осим што су људи морали да се понашају по устаљеним правилима које су наметали освајачи. Тако нису могли да носе оружје, да се облаче као Турци, да се жене претерано удешавају. **Срби су жевели углавном по селима**, а Турци у градовима. Градови су били оријенталног типа, са збијеним кућама и кривудаваим улицама.

Што се тиче кућа, оне су задржале свој облик до XIX века када почињу да се граде по узору на турске куће.